

BEZPIECZNA eksploatacja żurawi przenośnych

tekst: **MARCIN PAZIO**, Dział Urządzeń Transportu Bliskiego, Urząd Dozoru Technicznego

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz.U. 2012, nr 0, poz. 1468), wydanym na podstawie ustawy z 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz.U., nr 122, poz. 1321 ze zm.), żurawie podlegają dozorowi technicznemu.

Oznacza to, że każdy żuraw przenośny, aby mógł być eksploatowany, musi posiadać aktualną decyzję zezwalającą na eksploatację, wydaną przez Urząd Dozoru Technicznego. Z przepisów tych wynika, że na użytkownika żurawia spoczywa obowiązek posiadania wydanej przez UDT ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację, dziennika konserwacji z aktualnymi wpisami przeglądów oraz uprawnień do obsługi.

Eksploatacja

Podczas pracy każdego operatora żurawi przenośnych bezwzględnie obowiązuje przestrzeganie instrukcji obsługi. Zapoznanie się z instrukcją i jej przestrzeganie jest konieczne, aby uniknąć nieszczęśliwych wypadków i poważnych uszkodzeń sprzętu. Żurawiem pracować mogą tylko osoby posiadające odpowiednie uprawnienia. Operator może wykonywać jedynie te prace obsługowe, które są opisane w instrukcji. Dozwolone jest usuwanie jedynie drobnych, opisanych w instrukcji usterek. Wszystkie inne prace konserwacyjne muszą być wykonywane przez osoby kompetentne, z odpowiednimi uprawnieniami.

Przed pracą

Ważne jest, aby zawsze przed rozpoczęciem pracy dokonać oględzin stanu technicznego żurawia. Niedopuszczalne są wycieki oleju hydraulicznego, uszkodzenia mechaniczne i braki w wyposażeniu urządzenia. Wszystkie wskaźniki i urządzenia ostrzegawcze muszą być sprawne. Przed pracą zawsze należy skontrolować działanie urządzeń zabezpieczających i wyłącznika awaryjnego stop oraz sprawdzić prawidłowość działania urządzeń sterujących. Zdarza się, że żurawie przenośne eksploatowane są bez ważnej decyzji UDT, a bodźcem do przeprowadzenia badania jest koniec ważności dowodu rejestracyjnego lub kontrola drogowa. Należy zauważyć, że jest to nie tylko niebezpieczne, ale również karalne.

Błędy lub brak konserwacji

Poważnym błędem jest brak konserwacji lub wykonywanie jej nierzetelnie. Zaniedbanie tych czynności powoduje pracę urządzenia w stanie niepełnej sprawności, niewłaściwie wyregulowanym lub posiadającym braki w wyposażeniu. Zaniechanie przy tym codziennych przeglądów staje się groźne i prowadzi do częstych awarii. Ważną kwestią jest też kompetencja operatora, który musi posiadać stosowne uprawnienia. Umiejętność poruszania żurawiem za pomocą dźwigni sterujących nie oznacza, że jest się gotowym do pracy. Powtarzającymi się błędami są nieodpowiednio dobrane zawiesia, czyli elementy pośrednie między hakiem żurawia a ładunkiem, albo używanie zawiesi zużytych, zniszczonych lub nieodpowiedniej jakości i bez stosownego atestu. Nawet najlepszy żuraw w połączeniu z wyeksploatowanym zawiesiem nie daje gwarancji bezpiecznej pracy. Często popełnianym przez operatorów błędem jest niewłaściwe usytuowanie pojazdu do pracy. Żurawie rozkładane są blisko wykopów, nad studzienkami, kanałami, blisko linii energetycznych lub na gruncie niegwarantującym odpowiedniego podparcia. Może to prowadzić do utraty stateczności, wywrócenia i uszkodzenia sprzętu. Przyczyną wielu „wywrotek” jest niewłaściwe rozkładanie podpór. Rozkładanie podpory częściowo lub opuszczanie jej w obrysie pojazdu nie gwarantuje zachowania stateczności. Najnowsze konstrukcje wyprodukowane zgodnie z dyrektywą maszynową 2006/42 WE posiadają już czujniki położenia podpór i w zależności od tego żuraw ustala dopuszczalny ciężar ładunku, jaki możemy podnieść bezpiecznie. Żurawie wyprodukowane zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami wyposażone są w wiele udogodnień dla operatorów, a także w elementy wpływające na bezpieczeństwo pracy.

Poznaj zasady bezpiecznej eksploatacji żurawi:
www.eksploatacja.udt.gov.pl

Zamów bezpłatny pakiet szkoleniowy
– film z ilustrowaną broszurą i plakat:
eksploatacja@udt.gov.pl

URZĄD DOZORU
TECHNICZNEGO

90%

WYPADKÓW TO
EFEKT NIEWŁAŚCIWEJ
EKSPLOATACJI

BEZPIECZEŃSTWO
TWÓJ WYBÓR

Ponad 90% wypadków z udziałem żurawi budowlanych jest spowodowanych błędami w eksploatacji i złą organizacją pracy

W 2014 r. przy obsłudze żurawi, z przyczyn innych niż czynniki zewnętrzne, doszło do 13 nieszczęśliwych wypadków i 13 niebezpiecznych uszkodzeń, w wyniku których 1 osoba poniosła śmierć, a 14 zostało rannych (w tym 4 osoby z obsługi i 10 osób postronnych).

Jak wykazują coroczne analizy wypadków opracowywane przez Urząd Dozoru Technicznego, ponad 90% nieszczęśliwych wypadków i niebezpiecznych uszkodzeń jest spowodowanych przez tzw. czynnik ludzki. To rezultat złej organizacji pracy i lekceważenia zasad BHP. Przeprowadzane badania techniczne wskazują jednoznacznie, że urządzenia pod dozorem technicznym zawodzą niezwykle rzadko, a odpowiedzialność za nieszczęśliwe wypadki w zdecydowanej większości leży po stronie eksploatującego i użytkownika.

Dostrzegając problem niewłaściwej eksploatacji urządzeń technicznych, Urząd Dozoru Technicznego, instytucja odpowiedzialna społecznie, dbająca o jak najwyższy poziom bezpieczeństwa technicznego w Polsce, realizuje działania edukacyjno-prewencyjne w celu poprawy bezpieczeństwa pracy i minimalizacji zagrożeń związanych z użytkowaniem urządzeń technicznych.

W 2015 r. UDT realizuje II edycję kampanii prewencyjnej BEZPIECZEŃSTWO – TWÓJ WYBÓR poświęconą bezpiecznej eksploatacji żurawi budowlanych.

Z myślą o przedsiębiorcach eksploatujących żurawie budowlane eksperci Urzędu Dozoru Technicznego opracowali materiały szkoleniowo-edukacyjne służące podnoszeniu poziomu kultury technicznej i wiedzy użytkowników o zagrożeniach związanych z eksploatacją żurawi budowlanych.

Obejrzyj film! Przeczytaj broszurę! Powieś plakat!

Zamów bezpłatny pakiet szkoleniowy
przygotowany przez ekspertów UDT:

www.facebook.com/UDT.Bezpieczenstwo.Techniczne

@UrządDozoruTech

eksploatacja@udt.gov.pl